

U Nisy 6a, Liberec 3, PSČ 460 01

Tel.: 48 511 3444, Fax: 48 511 3443, E-mail: csb-vp@iol.cz

Výroční zpráva obecně prospěšné společnosti Venkovský prostor za rok 2002

Životní prostředí

Dne 25.01. 2002 organizovala společnost ve spolupráci s obcí Jindřichovice pod Smrkem Workshop k tématu využívání biomasy v obcích a regionu. V rámci tohoto workshopu mělo cca 45 účastníků – starostové, zemědělci i veřejnost příležitost získat nejen teoretické informace, ale zároveň se přesvědčit o možnostech využití biomasy v praxi, o obecní spalovně biomasy, která teplem zásobuje obecní úřad, základní a mateřskou školu, stejně jako Dům sociálních služeb.

Tématem využívání biomasy se společnost zabývala v následujícím období. Na žádost českých a polských zemědělců byla za spolupráce s Křesťansko-sociálním vzdělávacím institutem Miltitz dne 28.02.2002 zorganizována odborná exkurze do Großfriesen u Plauen, regionu Vogtland. Této exkurze se zúčastnili 3 čeští a 9 polských zemědělců a zástupců obcí. V Großfriesenu shlédli účastníci zařízení na výrobu bionafty, která zpracovává ročně 6000t řepky. Obchodní ředitel společnosti pan Seidel vysvětlil podmínky k vybudování takového zařízení, organizační i provozní podmínky, i objem investičních prostředků, které družstvo muselo zajistit.

Na závěr exkurze si účastníci prohlédli "Trh zemědělských produktů" v Markneukirchenu. Obchodní ředitel zemědělského podniku, který se specializuje na přímý prodej produktů a rozvoj cestovního ruchu, pan Jakob, představil princip fungování jeho podniku, včetně přímého zpracování masa na uzeniny. Bylo snahou organizátorů ukázat, že přímým zpracováním a prodejem zemědělských produktů je možné vytvořit nová pracovní místa v regionu a zároveň docílit vyššího zisku z vyráběných komodit.

Druhá exkurze, organizovaná společností ve spolupráci s Křesťansko-sociálním vzdělávacím institutem dne 07.03.2002, byla orientována na cílené využití biomasy k výrobě tepla na komunální

úrovni. Dobrým příkladem je spalovna biomasy se štěpkovacím zařízením v obci Herrnhut, kde je teplem a teplou vodou ze spalovny biomasy zásobena budova gymnázia a další prostory.

Odpoledne byla shlednuto zařízení na výrobu štěpek a spalovna biomasy firmy Vockert v Drážďanech, která se zabývá recyklací odpadového dřeva a dřevného odpadu z údržby veřejné zeleně.

21.3.2002 organizovala o.p.s. Venkovský prostor ve spolupráci s Agenturou regionálního rozvoje s.r.o. v Jablonci nad Nisou doprovodnou konferenci k veletrhu cestovního ruchu „Euroregion Tour“. Tématem konference byl trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu, proto byly do programu zařazena i kontroverzní akce SKI 2007. Této konferenci se zúčastnilo 60 zástupců státních i samosprávních orgánů, nevládních organizací a odborníků v oblasti rozvoje cestovního ruchu.

09.04. – 10.04.2002 se Venkovský prostor o.p.s. podílel na organizaci česko-německého workshopu „Ekologické zemědělství“ v Setkávacím středisku St. Marienthal. Z české strany byli zajištěni především přednášející k problematice organizační struktury ekologického zemědělství v ČR – Kamil Toman, regionální manažer Svazu ekologických zemědělců PRO-BIO Šumperk a Petr Dolejský, vedoucí SCHKO Bílé Karpaty k modelovým projektům v oblasti péče o krajinu, záchranu původních odrůd ovocných dřevin.

V dubnu 2002 zpracovala společnost databanku česko-německých ekologických projektů, která byla zveřejněna na internetových stránkách www.spoluprace.ecn.cz, www.umwelt.ecn.cz

Ekologicky šetrný rozvoj turistiky, v chráněných krajinných oblastech popř. citlivých územích, je téma, které je nutné stále diskutovat. S cílem hledání nových forem rozvoje cestovního ruchu na venkově byla také připravena konference „Ekologicky šetrný rozvoj cestovního ruchu“, která se konala za podpory Městského úřadu ve Stráži pod Ralskem dne 2.8.2002. Cílem konference byla výměna informací a zkušeností, představení nových myšlenek a modelových projektů. Konferenci se zúčastnilo 50 starostů, provozovatelů penzionů, zástupců nevládních organizací. Měli možnost získat informace o budování cyklotras v České republice, o cílech a podpoře Ministerstva místního rozvoje i o produktech cestovního ruchu „Prázdniny na venkově“ sdružení ECEAT Brno nebo o projektu „Greenways Prag-Wien“ nadace Partnerství Brno – příkladu, jak lze využít přírodních, historických i současných podmínek regionu k šetrnému rozvoji cestovního ruchu.

V roce 2002 se pozitivně vyvíjela i spolupráce s Krajským úřadem Liberec. Hlavním tématem spolupráce byly především informační a vzdělávací akce v oblasti využití obnovitelných zdrojů energie pro zástupce obcí, zemědělce i zainteresovanou veřejnost.

Pro Liberecký kraj byla na základě této dohody připravena dvoudenní konference „Využití biomasy“ v termínu 17.-18.10.2002, na kterou navazovaly 2 podvečerní diskuse s veřejností, první za spolupráce s Ligou energetických alternativ, kde zájemci mohli diskutovat s předsedkyní sdružení CZ BIOM Vlastou Petříkovou, především o využití ladem ležících pozemků pro pěstování biomasy.

Další aktivitou, která byla podpořena ze zdrojů Libereckého kraje byla řada 4 informačních seminářů k využití biomasy, které byly v dopoledních hodinách připraveny pro studenty Středního zemědělského učiliště Frýdlant, následně v odpoledních hodinách pro zájemce z okruhu odborné i laické veřejnosti.

Mezinárodní konference ve dnech 17.-18.10.2002 byla organizována ve spolupráci se sdružením CZ Biom, zároveň konzultována s koordinátorem celostátní kampaně pro využívání obnovitelných zdrojů energie – Technologickým centrem Akademie Věd ČR. V rámci této dvoudenní konference byly účastníkům přiblíženy rámcové podmínky (Energetická politika ČR, dotační programy SFŽP, ČEA, Výkupní ceny energie z alternativních zdrojů), ale i konkrétní technologie a modelové příklady využití obnovitelných zdrojů v zemědělství.

Vzdělávací a informační semináře na téma Biomasa a její využití byly pro studenty středních odborných škol a zájemce z řad veřejnosti připraveny v dopoledních a odpoledních blocích v následujících termínech.

- a) předpoklady pro využití Biomasy – 13.11.2002
- b) rychlerostoucí rostliny – 20.11.2002
- c) podmínky trvalého rozvoje zemědělství v Libereckém kraji, představení koncepce rozvoje – 27.11.2002
- d) ekologické zemědělství 2.-3.12.2002

Celý projekt byl finančně podpořen z Grantu Libereckého kraje, odboru životního prostředí a zemědělství.

Téma ekologického zemědělství a zprostředkování informací o ekologickém zemědělství se po konzultaci a se svazem ekologických zemědělců v České republice PROBIO Šumperk zdálo být velice zajímavým. Na základě těchto poznatků se Venkovský prostor rozhodl uspořádat dvoudenní konferenci, v rámci které byla první den nastíněna současná situace zemědělství v ČR a představeny dispoziční nástroje zástupců ministerstev životního prostředí a zemědělství České republiky a Saského státního ministerstva pro životní prostředí a zemědělství. Druhý den konference byly představeny konkrétní modelové projekty.

Této konferenci se ve dnech 2.-3.12.2002 v Heřmanicích v Lužických horách zúčastnilo 60 českých a 15 německých zástupců, především z řad zemědělců.

Zemědělství

30.01.2002 se v Liberci konala výroční členská schůze Strojního družstva Nová Ves, jejímž členem je i Venkovský prostor o.p.s. Z německé strany se zúčastnili farář Michael Bresan (člen strojního družstva a předseda obecně prospěšné společnosti), Thomas Schneider ze Saského státního ministerstva pro životní prostředí a zemědělství, Thaddäus Ziesch a Helmut Müller (oba zakládající členové o.p.s.). Z české strany to byl především obchodní ředitel strojního družstva Libor Uzel a ostatní členové. Na výroční schůzi byly představeny hospodářské výsledky za rok 2001 a plán činnosti družstva na rok 2002.

Den zemědělce je akce pořádaná o.p.s. Venkovský prostor a Strojním družstvem Venkovský prostor Nová Ves každoročně v Nové Vsi. Proběhla ve spolupráci s Agrární komorou Liberec 08.02.2002. K diskusi o situaci zemědělců v libereckém kraji se sešlo 51 zemědělců. Byla zde Liborem Uzlem přednesena zpráva o hospodaření strojního družstva Nová Ves 2001 a zároveň prezentovány ceny služeb na rok 2002. Vítaným hostem z německé strany byl Dr. Wobst, ekologicky hospodařící zemědělec z okresu Löbau-Zittau, který představil zkušenosti v produkci biohovězího masa a jeho přímém prodeji. Zároveň informoval o ekonomických nástrojích EU, výši dotací, kterými je německý zemědělec podporován.

Pan Šourek, zástupce Zemědělské agentury Liberec informoval zemědělce o vývoji v české legislativě a předpokládaném vývoji dotační politiky v ČR.

Vzhledem ke skutečnosti, že chov skotu bez tržní produkce mléka byl častým tématem dotazů zemědělců na české straně, bylo připraven workshop, který se orientoval výhradně na tuto problematiku. Dne 21.02.2002 se v Liberci k tomuto tématu sešlo 35 českých zemědělců, kteří diskutovali nejen o problémech v chovu skotu bez tržní produkce mléka, ale i porovnávali se situací zemědělců, orientujících se na produkci mléka.

Z německé strany se akce zúčastnil Herbert Neumann, obchodní ředitel družstva Markersdorf a člen Svazu chovatelů skotu v Dolní Slezsko-Horní Lužice, který informoval o výsledcích saských kolegů v oblasti plemenitby, chovu a vývoji v zastoupení jednotlivých ras. Představil vývoj v dotčeném okrese za posledních 12 let a zodpověděl přítomným řadu dotazů. Dalším hostem byl pan Kvapilík, který vysvětlil účastníkům, co lze očekávat v oblasti chovu masného skotu od vstupu do EU. Pan Dufka ze Svazu chovatelů masného skotu představil organizaci a systém svazu.

20.03. 2002 se v Liberci konala česko-německá zemědělská konference, která byla zaměřena na pozitivní a negativní dopady vstupu ČR do Evropské unie.

Konference se zúčastnilo 91 zemědělců, zástupců státních i nestátních institucí. Hosty byly i zástupci saských zemědělců.

Vzhledem k tomu, že byla zorganizována pod záštitou Krajského úřadu Libereckého kraje a Agrární komorou Liberec/Jablonec nad Nisou, přivítal účastníky radní, pověřený vedením resortu životní prostředí a zemědělství, Radim Zika a ředitel agrární komory Vítězslav Kverka. O stavu v přípravách

vstupu České republiky do EU, o připravovaných změnách v zákonech, vyhláškách a směrnicích informoval náměstek ministra zemědělství Tomáš Zídek.

Saské státní ministerstvo životního prostředí a zemědělství zastupoval na konferenci Ulrich Beyer, který hovořil o saských zkušenostech, 12 let od sjednocení Spolkové republiky Německo, a vývoji zemědělství v Sasku. Vysvětlil cenovou i dotační politiku EU, i potenciály zachování a rozvoje zemědělství.

Dalším zástupcem Mze ČR byl ing. Fantyš, ředitel odboru strukturální ekologie – Mze ČR, který se detailně zaměřil na dotační politiku ČR a jednotlivé dotační programy.

Dr. Ludger Hinners-Tobrägel z Institutu pro vývoj zemědělství ve Střední a Východní Evropě referoval o rozšíření EU o nové členské státy, o potenciálech rozvoje v celoevropském měřítku. Jednotlivé přednášky byly koncipovány tak, aby na sebe navazovaly a doplňovaly se.

Z tohoto důvodu byla konference ukončena příspěvkem z praxe, který se orientoval na vývoj cen mléka ve Střední Evropě, vývojových tendencích, i podmínkách, které bude muset český zemědělec v podmínkách Evropského trhu dodržet. Přednášejícím byl Steffen Lange, zástupce mlékáren „Müller-Milch“. Vítězslav Kverka uzavřel konferenci příspěvkem k zemědělské politice Libereckého kraje.

18.04.2002 se v Duchovním centru obnovy v Hejnicích konala výroční schůze obecně prospěšné společnosti, které se účastnilo 15 členů, z toho 4 ze Saska. Schůzi zahájil Michael Bresan, předseda správní rady o.p.s., který je zároveň 1. předsedou Saského zemského kuratoria Venkovský prostor (SLK) a člen představenstva Křesťansko-sociálního vzdělávacího institutu Sasko (CSB).

Přítomným byla předložena zpráva o činnosti společnosti v roce 2001 a plán aktivit na rok 2002.

Sociální

Kromě aktivit v oblasti ochrany životního prostředí a přírody a zemědělství se společnost orientuje také na podporu přeshraniční spolupráce oblasti práce s mládeží. Kromě jiných akcí byl uspořádán v Hoyerswerdě dne 04.05.2002 šachový turnaj pro mládež, kterého se účastnily 4 české, 10 německých a 10 polských dětí. Turnaj, spojený s doprovodným programem, byl dětmi přijat pozitivně a zúčastněné strany se dohodly, že se pokusí akci v následujících letech opakovat.

I práce se seniory je pro rozvoj venkovského prostoru důležitá. Senioři jsou součástí naší společnosti, lidé, kteří mohou předávat své zkušenosti dalším generacím, pomoci v zachování rozvoje a komunitního života na venkově. Je jedním z cílů o.p.s. Venkovský prostor se seniorům intenzivněji věnovat. Prvním krokem v roce 2002 byla účast českých seniorů na „Týdnu Evropy“ v Panschwitz-Kuckau, kde bylo 15.05.2002 připraveno setkání německých, českých a polských seniorů.

K přeshraniční spolupráci v setkávání dětí a mládeže patří i kulturní výměny a akce. V rámci německé partnerské organizace o.p.s. Venkovský prostor, v Křesťansko-Sociálním vzdělávacím institutu Sasko se sídlem v Miltitz je jednou z volnočasových aktivit „Cirkus Krapatino“, aktivita, věnována především problematickým dětem. S cílem podpořit motivaci německých dětí bylo připraveno jejich vystoupení v Polsku a v Čechách. Díky podpoře Městského úřadu a Mateřské školy Studánka v Jablonném v Podještědí mohly německé děti z této skupiny nejen vystoupit v Městském kině, ale zároveň prožít atmosféru v české mateřské škole, kde byly ubytovány.

Odborná praktika pro české studenty v saských zařízeních jsou o.p.s. Venkovský prostor organizována již několik let. Jsou předpokladem pro zvyšování kvality výuky, k ověření získaných vědomostí v praxi. Venkovský prostor o.p.s. koordinuje za spolupráce s německou stranou jejich přípravu a organizaci. V roce 2002 bylo možné za podpory programu EU Leonardo da Vinci připravit praktické stáže českých studentů v oborech lesnictví a gastronomie. Odborné praxe zaměřené na lesnictví se v Morgenroethe - Reutenkranz v termínu od 2.9. do 20.9.2002 účastnilo 14 studentů ze Středního odborného učiliště lesnického v Hejnicích a odborné praxe v Kamenz zaměřené na gastronomii se účastnilo 14 studentů s Odborného středního učiliště a učiliště Frýdlant v termínu od 7. do 28.10.2002.

Kromě rozšíření jazykových znalostí, účast na těchto odborných praxích umožňuje žákům seznámit se s technikou, o které se učí. V oboru lesnictví se především jedná o speciální a velice finančně nákladné stroje Harwestor a Forwader. V rámci praxe v oboru gastronomie se kromě seznámení s některými rozdílnými podmínkami v tomto oboru v Německu, návštěvy velkých kuchyní a hotelů, žáci začlení mezi německé pracovníky a vše si tak vyzkouší v praxi. Spolupráce s oběma učilišti probíhá již několik let a odborné praxe v Německu zprostředkované Venkovským prostorem o.p.s. jsou tak již začleněny do výukového plánu učilišť.

10. mezinárodní kamp mládeže ve východním Sasku organizován Saským zemským kuratoriem venkovský prostor z.S. a v úzké spolupráci s Křesťansko sociálním institutem se přes velké problémy

způsobené povodněmi podařilo zorganizovat v náhradním termínu. Kempu se zúčastnili studenti ze sportovního gymnázia v Jablonci nad Nisou spolu s mládeží z Polska a Německa. Původně plánované setkání ku příležitosti 5. saských zemských dožínků v Delitz, které se v tomto roce díky povodním neuskutečnilo bylo přeloženo na měsíc říjen. Přes všechny těžkosti se ale podařilo v náhradním termínu pro mládež z České republiky, Polska a Německa sestavit zajímavý program plný výletů a exkurzí v Oberlausitz – Niederschlesien

Nevládní organizace

I spolupráce s ostatními nevládními organizacemi bude v následujících letech důležitou součástí aktivit Venkovského prostoru o.p.s. Prvním krokem byla intenzivní spolupráce při organizaci 1. Krajské konference nevládních organizací, organizované dne 18.05. 2002 na které se podílel Venkovský prostor o.p.s. jako jeden z hlavních koordinátorů. Cílem konference, které se účastnilo kolem 50ti zástupců nevládních organizací, byla především výměna názorů s představiteli kraje, města Liberec, ale i diskuse k založení Asociace nevládních organizací Libereckého kraje, která byla dne 18.05.2002 založena.

Spolupráce s nevládními organizacemi a podpora jejich účasti na rozhodování o veřejných záležitostech je princip, který je v Evropské Unii zásadně požadován. Zapojování občanů do problematiky životního prostředí je v České republice mnohdy problematické. Na toto téma byla zaměřena mezinárodní Konference „Rozvoj měst a obcí v souladu se zájmy občanů“, která se konala dne 24.10.2002. Na této konferenci byla oslovena filozofická témata, jako např. Odpovědnost společnosti a občanů vůči rozvíjející se globalizaci, stejně jako konkrétní témata dvou pracovních skupin – Nástroje rozvoje a nástroje demokracie. Tuto konferenci organizovala Venkovský prostor o.p.s. kontaktní kancelář Liberec ve spolupráci se magistrátem města Liberec.

Komunální politika

V přeshraniční spolupráci hraje komunální politika důležitou roli. Starostové na obou stranách hranice jsou rozhodujícími nositeli projektů v rámci obcí. Z důvodu výměny zkušeností a navázání rozhovorů mezi českými a německými politiky po komunálních volbách v České republice a představení výsledků komunálních voleb bylo dne 6.12.2002 v Rumburku zorganizováno setkání českých a německých politiků. V rámci tohoto setkání představil p. Schwarzbach koncepci rozvoje okresu Löbau-Zittau, stejně jako p. Harig postavení okresu Bautzen k přeshraniční spolupráci. Z české strany se setkání účastnil čerstvě zvolený senátor p. Josef Zoser, který představil produkt rozvoje turistiky „Tolštejnské panství“ a nabídl zároveň spolupráci německé straně.

07.02.2002 se zástupci společnosti setkali v Praze se zástupci Nadace Konrada Adenauera v ČR – ředitelem Frankem Sprenglerem a manažerem projektů panem Blažkem. V rámci tohoto jednání byla projednávána pokračující spolupráce společnosti s touto nadací a identifikovány projekty česko-německé spolupráce pro rok 2002, na jejichž realizaci mají obě strany zájem.

Byly vybrány a odsouhlaseny 3 česko-německé záměry, na jejichž realizaci se Nadace Konrada Adenauera v roce 2002 finančně podílela.

1. Zemědělská konference „Vstup do EU – šance a rizika pro české zemědělství“ Liberec
2. podzimní konference „Ekologické zemědělství“ v Heřmanicích v Lužických horách
3. Setkání českých a německých komunálních politiků v prosinci v Rumburku.